

Kirkolliskokouksen järjestäytyminen, tehtävät ja työskentely

14.4.2020

Birgitta Hämäläinen
kirkolliskokouksen pääsihteeri

Kirkon tehtävä ja kirkolliskokous

- Kirkon tehtävänä on kirkkolain 1 luvun 2 §:n mukaan julistaa Jumalan sanaa ja jakaa sakramenteja sekä toimia muutenkin kristillisen sanoman levittämiseksi ja lähimmäisenrakkauden toteuttamiseksi.
- Kirkon yhteisiä asioita hoitaa kirkon keskushallinto, johon kuuluvat kirkolliskokouksen lisäksi Kirkkohallitus, piispainkokous ja Kirkon työmarkkinalaitos.
- Kirkolliskokous on kirkon ylin päättävä toimielin.

Kirkolliskokous on...

KIRKON YLIN

PÄÄTTÄVÄ

TOIMIELIN

Kirkolliskokouksen kokoontuminen

- Toimikausi 1.5.2020-30.4.2024 KL 20 luku 3 §
- Istuntokaudet eli istuntoviikot TJ 1 §
 - Toukokuussa lähtökohtaisesti 1. päivän jälkeinen ma
 - Marraskuussa lähtökohtaisesti 1. päivän jälkeinen ma
- Kokoontumispaikka Turun kristillinen opisto
- Työskentelyyn osallistuminen edellyttää valtakirjaa TJ 3 §
- Estyminen ja varaedustaja KJ 20 luku 2 §
- Osittainen estyminen ja vapautus työskentelystä TJ 53 §

Kirkolliskokousedustajat KL 20 luku 1 §

- hiippakuntien piispat
- kenttäpiispa
- 96 hiippakunnista nelivuotiskaudeksi valittua edustajaa
 - 32 pappia
 - 64 maallikkoa
- saamelaisten edustaja
- valtioneuvoston määräämä edustaja

Läsnäolo- ja puheoikeudet täysistunnossa KJ 20 luku 6 § ja TJ 42-45 ja 47 §

- Kirkkohallituksen kansliapäällikkö
- Kirkkohallituksen osastonjohtajat eli kirkkoneuvokset
- Lainoppineet asiantuntijat
- Kirkkohallituksen jäsenet työjärjestyksessä määrätyissä asioissa
- Julkinen kokous

Puhemiesneuvosto TJ 2 luku

- Kokoonpano
 - Puheenjohtaja arkkipiispa
 - Varapuheenjohtajat
 - Valiokuntien puheenjohtajat
 - Valitsijamiesten puheenjohtaja
- Tekee ehdotuksia ja antaa ohjeita
- Laajennettu puhemiesneuvosto antaa lausuntoja määräenemmistövaatimuksesta ja siihen kuuluvat edellisten lisäksi hiippakuntien piispat, kenttäpiispa sekä maallikko valiokunnasta, jonka puheenjohtajana toimii piispa.

Valitsijamiehet TJ 3 luku

- 25 valitsijamiestä
- Valitaan hiippakunnittain muodostettavissa ryhmissä
- Kukin ryhmä saa paikkoja kirkkohallituksen etukäteen suorittaman jaon mukaan
- Valitsijamiesten tehtävät:
 - Valitsevat valiokuntien jäsenet
 - Valitsevat kirkolliskokouksen päätöksellä myös komiteoiden ja työryhmien jäsenet
 - Tekevät ehdotuksen mm. siitä, ketä tulisi valita kirkkohallituksen jäseniksi

Valiokunnat TJ 4 luku

- 9 pysyvää valiokuntaa:
 - Perustevaliokunta, joka käsittelee kirkon uskoa ja oppia, kirkon työn perusteita, kirkon ja valtion suhteita sekä kirkon suhteita muihin kirkkoihin ja uskontokuntiin
 - Lakivaliokunta, joka valmistelee säädöksiä ja niiden nojalla annettavia määräyksiä koskevat asiat
 - Hallintovaliokunta, joka valmistelee kirkollista hallintoa koskevat asiat
 - Talousvaliokunta, joka valmistelee Kirkon keskusrahaston ja Kirkon eläkerahaston talousarviota, toiminta- ja taloussuunnitelmaa, toimintakertomusta ja tilinpäätöstä sekä muita kirkon ja seurakuntien taloutta ja palvelussuhteiden ehtoja koskevat asiat.

... jatkuu valiokunnat TJ 4 luku

- ...valiokunnat:
 - Käsikirjavalioykunta, joka valmistelee kirkollisia kirjoja ja niihin liittyviä kysymyksiä koskevat asiat
 - Tulevaisuusvalioykunta, joka valmistelee kirkon työn pitkäjänteiseen kehittämiseen ja tulevaisuuteen liittyvät asiat.
 - Yleisvalioykunta, joka valmistelee kirkon yhteistä toimintaa ja kehittämistä koskevat asiat
 - Kansliavalioykunta, joka huolehtii käytännön järjestelyistä ja taloudesta
 - Toimitusvalioykunta, joka laatii tarvittaessa kokouksen päätöksistä toimituskirjat

Kirkolliskokouksen tehtävät

- Kirkolliskokous päättää kirkon hallinnosta ja taloudesta sekä kirkon oppia ja työtä koskevista keskeisistä linjauksista kirkkolain 20 luvun 7 §:n mukaan. Kirkolliskokouksen tehtävänä on:
 - hyväksyä ja määrätä käyttöön otettavaksi raamatunkäännös, kristinoppi, virsikirja ja kirkkokäsikirja,
 - käsitellä kysymyksiä, jotka edellyttävät kirkon uskoa ja oppia koskevia tai niihin pohjautuvia periaatteellisia kannanottoja, sekä ryhtyä toimenpiteisiin niiden johdosta,
 - tehdä ehdotuksia kirkkolain säätämisestä, muuttamisesta tai kumoamisesta sekä hyväksyä kirkkojärjestys ja kirkon vaalijärjestys,
 - antaa lausuntoja, tehdä esityksiä ja lausua toivomuksia valtioneuvostolle kirkon ja valtion suhdetta koskevissa merkittävässä kysymyksissä,

...jatkuu kirkolliskokouksen tehtävät

- päättää hiippakunnan perustamisesta, sen rajojen muuttamisesta tai hiippakunnan lakkauttamisesta,
- päättää kirkon suhteista muihin kirkkoihin, uskontokuntiin ja kirkkojen välisiin järjestöihin sekä yhteistyöstä niiden kanssa,
- päättää kirkon lähetysjärjestöksi hyväksymisestä ja tämän aseman lakkauttamisesta,
- perustaa ja lakkauttaa arkkipiispan, piispojen ja kirkkohallituksen viraston johtavan viranhaltijan virat,
- valita ja vapauttaa kirkkohallituksen viraston johtava viranhaltija ja kirkkohallituksen jäsenet,
- hyväksyä kirkon keskusrahaston ja kirkon eläkerahaston toiminta- ja taloussuunnitelmat sekä talousarviot ja päättää seurakuntien vuosittaisista maksuista kirkon keskusrahastoon ja kirkon eläkerahastoon sekä perusteista, joiden mukaan valtion rahoitus jaetaan seurakunnille, seurakuntayhtymille ja kirkkohallitukselle,

... jatkuu kirkolliskokouksen tehtävät

- tarkastuttaa kirkon keskusrahaston, kirkon eläkerahaston ja muiden kirkkohallituksen sekä hiippakuntien viranomaisten hoidossa olevien rahastojen ja muiden varojen tilit ja hallinto, vahvistaa niiden tilinpäätökset ja päättää vastuuvapauden myöntämisestä ja
- käsitellä muut sille kuuluvat asiat.
- Kirkolliskokous tekee strategisia linjanvetoja.
- Kirkkohallitus
 - valmistelee kirkolliskokouksen käsiteltäväksi tulevat asiat
 - panee täytäntöön kirkolliskokouksen päätökset

Esitykset ja aloitteet

- KL 20 luku 9 §, KJ 20 luku 4 §, TJ 27 §
- Esityksiä voivat tehdä piispainkokous, kirkkohallitus ja hiippakuntavaltuustot
- Aloitteita voivat tehdä kirkolliskokousedustajat
- Esitykset, aloitteet ja komiteamietinnöt valmistellaan valiokunnissa. Sitä varten niistä käydään täysistunnossa lähetekeskustelu. TJ 28 §

Aloitteet TJ 27 §

- Aloite
 - Kirjallinen
 - Ehdotus
 - Perustelut
 - Vain 1 asia per aloite
- Toimitettava
 - Maaliskuun loppuun mennessä, paitsi 1. istuntokautena
 - Talousarvioaloite viimeistään 10.10.
 - Aloite, johon kirkolliskokouksen päätös antaa suoranaisen aiheen viimeistään 2. päivänä ennen klo 12
 - Sisäisten määräysten (TJ) muuttamista koskeva aloite milloin vain.

Täysistunto TJ 5 luku

- Käsiteltävät asiat ilmenevät päiväjärjestykseltä su/ru TJ 25 §
 - Julkaisu portaalissa ja ovella, liitteet portaalissa
- Istumajärjestys määrätty TJ 2 §
- Kulku:
 - Täysistunto alkaa
 - Lomanpyynnöt TJ 53 §
 - Nimenhuuto TJ 26 §
 - Käsiteltävät asiat päiväjärjestyksen mukaan, pohjana su-kielinen teksti TJ 58 §
 - Pöydällepanot 25 ja 32 §
 - Täysistunto päättyy

Puheenvuorot – järjestys ja pituus TJ 29-31 §

- Pyytämisyjärjestyksessä, kuitenkin esittelijä ensin ja vastauspuheenvuoro max. 2 min. kiilaa väliin, työjärjestyspuheenvuoro mahdollinen aina
- Max. 2 min. paikaltaan, muutoin puhujanpaikalta
- Suomeksi tai ruotsiksi TJ 57 §
- Voidaan rajoittaa 3 minuuttiin, kun käsittelyssä kyselytunti, kirjallinen tai suullinen ilmoitus tai keskustelun käyminen ajankohtaisesta asiasta
- Puhemiesneuvoston suositus pääsääntöisesti max. 5 min., ei ainakaan yli 10 min. Lähetekeskustelussa max. 5 min.
- Esiinnyttävä tilanteen edellyttämällä tavalla, pysyttävä asiassa
- Tarkastetaan ja julkaistaan TJ 61 §

Täysistunnossa päätettäviä asioita

- Järjestäytymiseen liittyvät päätökset ja vaalit
- Kirkkohallituksen jäsenten vaali KJ 22:1 ja TJ 39 §
- Lähetekeskustelut vireille tulleista asioista ja päätökset siitä, mihin valiokuntaan asia lähetetään valmisteltavaksi ja miltä valiokunnalta pyydetään lausunto
- Valiokunnan mietinnön pohjalta
 - Ainoat käsittelyt
 - 1. ja 2. käsittelyt asioista, jotka vaativat kaksi käsittelyä
- Kyselytunti TJ 45 §
- Kirjalliset tai suulliset ilmoitukset TJ 44 §
- Keskustelu ajankohtaisesta asiasta TJ 43 §
- Kokoontumispaikkakunta, Istuntokauden peruuttaminen, keskeyttäminen , päättäminen sekä alkamisajankohdan siirtäminen

Täysistunto - järjestäytyminen

- Väliaikaiset pöytäkirjantarkastajat
- Varapuheenjohtajan vaali TJ 4 §
- 2. varapuheenjohtajan vaali TJ 4 §
- Valiokuntien jäsenmäärät TJ 13 ja 14 §
- Merkitään tiedoksi
 - Kirkkohallituksen järjestäytymiseen liittyvät kirjeet
 - Valitsijamiesten ja varavalitsijamiesten vaalin tulokset (itse valinnat tapahtuvat ryhmittäin) TJ 7 §
 - Valiokuntien jäsenet ja kokoonkutsujat, valitsijamiehet valitsee TJ 9 §
 - Valiokuntien ja valitsijamiesten järjestäytyminen TJ 8 ja 16 §
 - Puhemiesneuvoston ja laajennetun puhemiesneuvoston jäsenet TJ 5 ja 6 a §

Täysistunto – lähetekeskustelu TJ 28 §

- Esitykset, aloitteet ja komiteamietinnöt
- Lähetekeskustelun tarkoituksena on evästää valiokuntaa
- Lähetetään valiokuntaan, jollei suoraan hylätä
- Lausunto tarvittaessa yhdeltä tai useammalta valiokunnalta
- Pohjaehdotus puhemiesneuvoston ehdotus
- Jos kannatettu vastaehdotus, äänestetään
- Valiokunnan noudatettava ohjeita, jotka kirkolliskokous on antanut lähetekeskustelussa tai muuten TJ 22 §

Valiokunta

- Valmisteluelin, voi asettaa jaoston
- Päätösvaltainen, kun yli puolet jäsenistä on läsnä ja heidän joukossaan pj tai vpj TJ 17 §
- Vain 1 valiokuntapaikka/edustaja (kanslia- tai toimitusvaliokunnan lisäksi)
- Lähetekeskustelu lähtökohtana TJ 22 §
- Voi kuulla asiantuntijoita ja pyytää lausuntoja TJ 19 §
- Kokous suljettu, keskustelut luottamuksellisia
- Työskentelyn lopputulos: mietintö tai lausunto, on julkinen asiakirja
- Voi ehdottaa muutoksia, jos asiayhteysvaatimus täyttyy, ei aloiteoikeutta

Valiokuntakäsittelyn vaiheet TJ 20 §

- Kolme käsittelyä (voidaan poiketa)
 - I käsittely - valmistelu
 - Yleiskeskustelu
 - Linjanvedot ja äänestykset
 - → sihteeri laatii mietintö- tai lausuntoluonnoksen
 - II käsittely – ratkaisuvaihe
 - Yleiskeskustelu
 - Käydään läpi luonnos ja todetaan tarkistus- ja täydennystarpeet
 - Keskustelua voidaan käydä useassa kokouksessa
 - Yksityiskohtainen käsittely
 - Päätetään perusteluista ja ponsista eli päätöskohdista kohdittain
 - III käsittely – tarkistusvaihe
 - Eriävä mielipide ilmoitettava II vaiheessa ja esitettävä III vaiheessa.

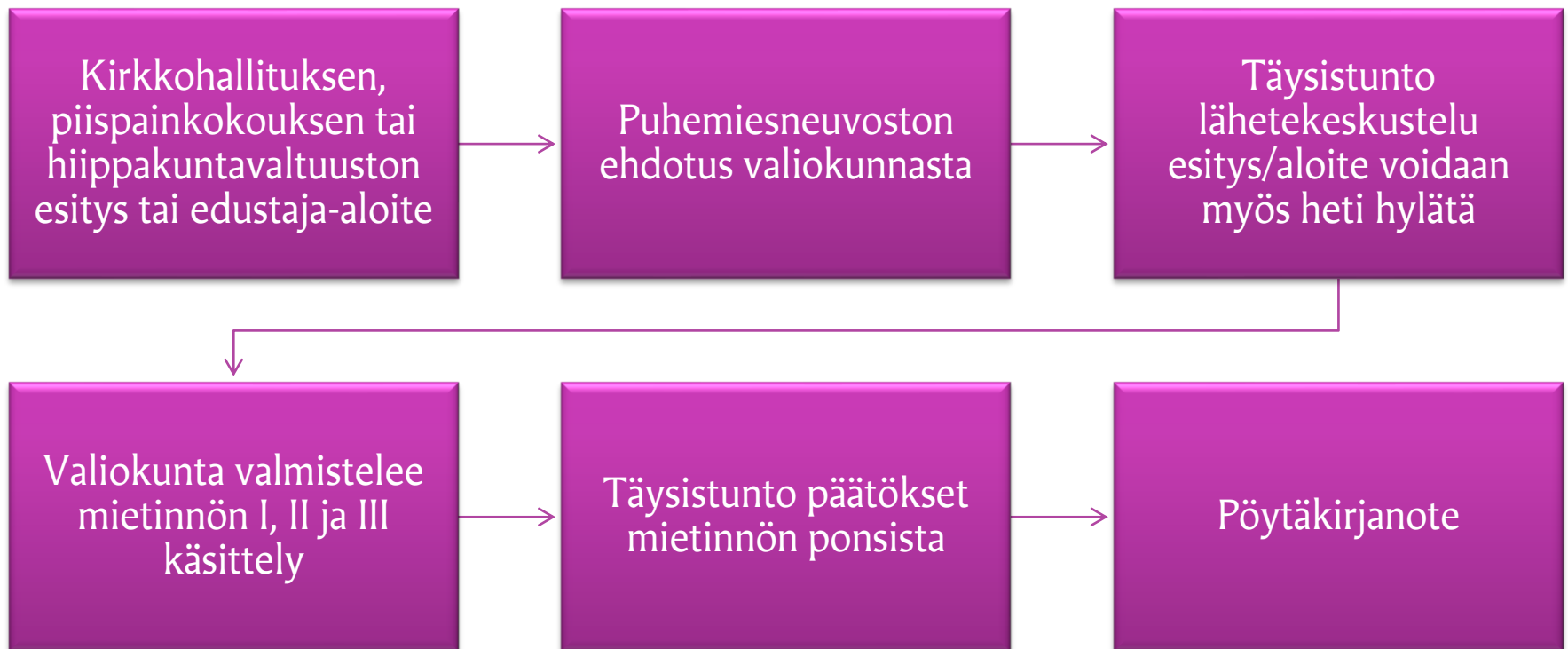
Täysistunto – mietinnön käsittely

- Mietinnön valmistuttua se käännetään ruotsiksi, jaetaan portaalin kautta ja pannaan pöydälle täysistuntoon. TJ 23 ja 32 §
- Yleiskeskustelu
- Yksityiskohtainen käsittely
 - Vastaehdotus
 - Pyydettyäessä kirjallisena
 - Ei saa sisältää rinnakkaisia vaihtoehtoja
 - Äänestykseen kannatetut vastaehdotukset ja pohjaehdotus
 - Hyväksytään äänestysjärjestys ja äänestysesitys KJ 20:4,1 ja 7:4
 - Koneäänestys tai nimenhuutoäänestys ja todetaan päätös TJ 36 §
 - Yhden/ainoan käsittelyn asiat: esim. hallinnon sisäiset määräykset ja talousasiat

Asian käsittely kirkolliskokouksessa

Päätös ei vaadi määräenemmistöä

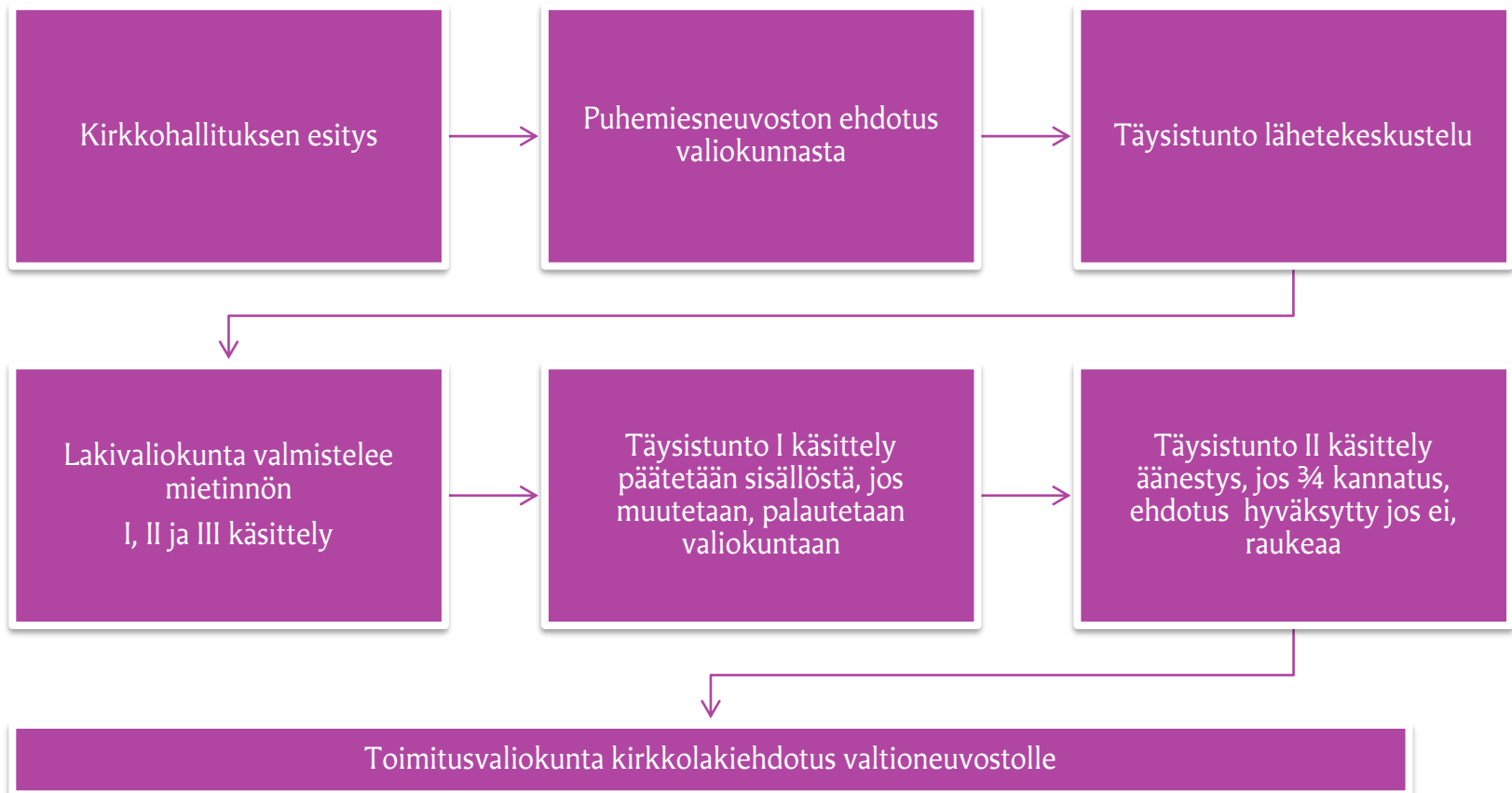
Täysistunto – kaksi käsittelyä ja määräänemmistön vaativat asiat

- Kirkolliset kirjat
- Kirkon uskoa ja oppia koskevat tai niihin pohjautuvat periaatteelliset kannanotot ja toimenpiteet
- Kirkkolaki ja kirkkojärjestys
- I käsittely: päätetään sisällöstä
 - Jos hyväksytään valiokunnan ehdotuksesta poikkeava sanamuoto, palautettava valiokuntaan. Sen jälkeen jatkettu I käsittely tai käsittely päättyy. TJ 41 §
 - Ehdotuksen hylkäämisestä ei voida äänestää TJ 42 §
- II käsittely eri täysistunnossa: päätetään sisällöltään hyväksytyt ehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä
 - Ehdotuksen hyväksyminen edellyttää $\frac{3}{4}$ annetuista äänistä. TJ 42 §

Asian käsittely kirkolliskokouksessa

Kirkkohallituksen esitys kirkkolain muuttamiseksi

Keskustelu, ilmoitus ja kyselytunti

- Piispainkokouksen tai kirkkohallituksen esitys keskustelun käymisestä ajankohtaisesta asiasta TJ 43 §
- Kirkkohallituksen, kansliapäällikön tai kirkkoneuvoksen kirjallinen tai suullinen ilmoitus TJ 44 §
- Kyselytunti
 - Puhemiesneuvoston päätöksestä
 - Kysymyksiä voi esittää piispainkokouksen ja kirkkohallituksen jäsenille, kansliapäällikölle, kirkkoneuvoksille ja muille kirkkohallituksen viranhaltijoille
- Keskustellaan, ei tehdä päätöksiä
- Kirkkohallituksen jäsenet voivat osallistua keskusteluun

Tilinpäätöksen käsittely TJ 6 luku

- Kirkkohallituksen esitykset kirkon keskusrahaston ja kirkon eläkerahaston osalta
- Vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä päätettävä tilivuotta seuraavana vuonna. TJ 51 §
- Lähetekeskustelu
- Talousvaliokunnan mietintö
- Yhden käsittelyn asia

Talousarvion käsittely TJ 6 luku

- Talousarvio 1.10. mennessä
- Talousarvioaloitteiden jättöaika päättyy 10.10. TJ 27 §
- Lähetekeskustelu syysistuntokauden alussa
- Vain esitykseen tai aloitteeseen jo sisältyvä määräraha voidaan huomioida, KHE:n määrärahaa voidaan muuttaa
- Talousvaliokunnan mietintö viim. 3. päivänä
- Yhden käsittelyn asia
- Jos talousvaliokunnan ehdotusta muutetaan, palautetaan talousvaliokunnan käsittelyyn, jollei toisin päätetä TJ 50 §

Esimerkki: aloitteen käsittely

- 30.3.2019 28 edustajaa teki aloitteen ohjeistuksen laatimisesta sidonnaisuuksien ilmoittamisesta
- Saapunut aloite 4/2019 jaettiin portaalin kautta
- Ma 7.5.2019 täysistunnossa klo 10.30 pöydällepano
- Ti 8.5.2019 täysistunto klo 9.00 ei ehditty käsitellä
- Ti 8.5.2019 klo 15.00 täysistunnossa uudelleen pöydällepano
- Ti 8.5.2019 klo 18.00 täysistunnossa lähetekeskustelu
 - Käytettiin vain yksi puheenvuoro ja aloite lähetettiin puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti hallintovaliokuntaan

... jatkuu esimerkki: aloitteen käsittely

- Hallintovaliokunta laati asiasta mietinnön alkusyksystä 2019 (2/2019), kaksi pontta, jonka mukaan hallintovaliokunta esitti, että kirkolliskokous pyytäisi kirkkohallitusta
 - 1) selvittämään millainen suositus kirkossa on tarpeen antaa luottamushenkilöiden ja johtavien viranhaltijoiden vapaaehtoisesta sidonnaisuuksien ilmoittamisesta sekä
 - 2) ryhtymään asian vaatimiin toimenpiteisiin suosituksen ja ohjeistuksen antamiseksi.
- Mietintö ja sen käännös jaettiin portaalin kautta jo ennen marraskuun istuntoviikkoa

...jatkuu esimerkki: aloitteen käsittely

- Ma 4.11.2019 täysistunnossa klo 12.30 Pöydällepano
- Ti 5.11.2019 klo 9.00 Ainoa käsittely
 - Yleiskeskustelussa käytettiin 10 puheenvuoroa
 - Yksityiskohtaisessa käsittelyssä 4 puheenvuoroa
 - Kannatettu vastaehdotus ponnesta 1, jonka mukaan siitä poistettaisiin sana "vapaaehtoisesta".
 - Äänestys: HVLk "jaa", vastaehdotus "ei", vastaehdotus voitti äänin 77-26
 - Ponsi 2 hyväksyttiin keskustelutta
- Pöytäkirjanote Kirkkohallitukselle
- Kirkkohallitus: täytäntöönpano

Esimerkki: kirkkolain muuttaminen

- Esimerkkinä kirkkohallituksen esitys kirkkolain muuttamisesta uuden tietosuojalainsäädännön ja digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annettavan lain johdosta
- Esitys valmisteltiin virkatyönä kirkkohallituksessa yhteistyössä oikeus- ja valtionvarainministeriön kanssa
- 24.4.2018 Kirkkohallituksen esitys kirkolliskokoukselle (2/2018)
- Kirkon laintarkastustoimikunta antoi asiasta lausunnon 1/2018 kirkolliskokoukselle
- 14.5.2018 klo 12.30 täysistunnossa Lähetekeskustelu, 5 puheenvuoroa, lähetettiin puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lakivaliokuntaan

... jatkuu esimerkki: kirkkolain muuttaminen

- To 17.5.2018 lakivaliokunnan mietintö 2/2018 valmistui. Käännöksen valmistumisen jälkeen mietintö jaettiin portaalin kautta
 - Mietinnön ponsi sisälsi valmiin säädösehdotuksen
- Pe 18.5.2018 klo 9.15 täysistunnossa I käsittely
 - Vain yksi puheenvuoro yleiskeskustelussa ja yksityiskohtaisessa käsittelyssä ponnet hyväksyttiin keskustelutta
 - pantiin pöydälle seuraavaan täysistuntoon II käsittelyä varten

... jatkuu esimerkki: kirkkolain muuttaminen

- II käsittely 18.5.2018 klo 9.34 täysistunnossa: ehdotus sai ääniä 105-0, eli se sai määräenemmistön ja tuli hyväksytyksi
- Toimitusvaliokunta käsitteli toimituskirjan, eli kirjeen valtioneuvostolle ja sen liitteeksi kirkolliskokouksen hyväksymän kirkkolakiehdotuksen mukaisen luonnoksen hallituksen esitykseksi
- Opetus- ja kulttuuriministeriö valmisteli varsinaisen hallituksen esityksen
- HE 113/2018 annettiin eduskunnalle 6.9.2018
- Eduskunta hyväksyi 12.2.2019, presidentti vahvisti 29.3.2019
- Laki 411/2019 voimaan 1.4.2019

Kiitos mielenkiinnosta!

birgitta.hamalainen@evl.fi